

Norrtälje kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Edsbro skola
belägen i Norrtälje kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Edsbro skola inte uppfyller författningskraven avseende att skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen förelägger därför med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrtälje kommun, som är huvudman för Edsbro skola, att senast den **13 oktober 2021** vidta nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Huvudmannen måste vidta följande åtgärder:

1. Se till att rektorn, i samarbete med personal och elever, ser över vuxennärvaron under rasterna för att tillförsäkra eleverna en trygg skolmiljö, samt vid behov ökar denna närvaro eller annars vidtar relevanta åtgärder för att skapa en ökad trygghet för eleverna under rasterna. *(1 kap. 5 §, 2 kap. 8-9 §§ skollagen, 5 kap. 3 skollagen; Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande, 2.3 Elevernas inflytande och ansvar, 2.8 Rektorns ansvar, förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga.)*
2. Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från lärare och elever, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits för att tillförsäkra eleverna en trygg skolmiljö. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också ta ställning till om andra eller ytterligare åtgärder behövs och i förekommande fall besluta om sådana samt se till att dessa genomförs. *(2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.)*
3. Se till att rektorn, tillsammans med personalen, kartlägger orsaken till att studieron brister samt de behov som finns i aktuell klass och utifrån denna kartläggning vidtar de åtgärder som krävs för att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero *(2 kap. 9 och 10 §§, 5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).*
4. Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från lärare och elever, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits för att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av studiero. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också ta ställning till om andra eller ytterligare åtgärder behövs och i förekommande fall besluta om sådana samt se till att dessa genomförs. *(2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.)*

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av bestämmelser som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt om de

åligganden som huvudmannen måste fullgöra, redovisas nedan under rubriken *Skälen för beslutet*.

Avhjälpta brister

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Norrtälje kommun avhjälpt bristerna avseende ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete, elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete och den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid Edsbro skola. Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpta.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Norrtälje kommun under vårterminen 2019. Skolinspektionen fattade den 19 juni 2019 beslut efter tillsyn för Edsbro skola. I beslutet bedömde Skolinspektionen att det fanns brister avseende värdegrundsarbetet, elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete, den studie- och yrkesorienterande verksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet. Vid uppföljning av beslutet konstaterades att alla brister inte avhjälpts och Skolinspektionen fattade ett nytt beslut 30 mars 2020. I beslutet bedömde Skolinspektionen att det fanns brister avseende värdegrundsarbetet, trygghet och studiero, elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete och den studie- och yrkesorienterande verksamheten. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av dessa brister. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Norrtälje kommun inkom med 16 september, intervjuer och skolbesök den 2 november samt digitala intervjuer den 3 november, 12 november och 16 november 2020.

Skälen för beslutet

Föreläggande

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen

har ett givet ansvar för att så sker. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället (Lgr 11, Varje skolas utveckling). En skolenhets rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap 9 § skollagen). Rektorn beslutar även om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap 10 § skollagen). Rektorn ansvarar även för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas och att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar). Eleverna ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Trygghet

Skolinspektionen bedömer att skolmiljön fortfarande inte präglas av trygghet för alla elever. Utredningen visar att det finns elever på skolan som inte är trygga. Även om skolan nyligen vidtagit åtgärder för att öka elevernas trygghet, som att organisera rastlekar, visar utredningen att dessa åtgärder påbörjats så pass nära i tid till tillsynsbesöket, att det ännu inte går att mäta effekterna av dessa insatser.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen). Vidare framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Av intervjuer med elever, rektorn, lärarna och elevhälsan framgår att det finns elever som upplever otrygghet under skolans raster. Elever berättar att det finns lek på raster som leder till kränkningar. En elev beskriver att det är lekar där elever tar fast varandra och ibland knuffas eller brottas, först i samförstånd och med turtagning. Dock kommer starkare elever ibland in och tar över leken, och brottar ner svagare elever så att de blir rädda och ledsna. En sådan situation uppstår också när Skolinspektionen observerar rastsituationer under besök i november 2020. Rektorn bekräftar att skolan delvis har problem med dessa lekar, som av både lärare, elevhälsans representanter och rektorn benämns som maktlekar. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att det delvis har varit ett problem med att kränkningar sker vid dessa lekar. Rektorn ser dock inte att det är något som framkommer i skolans trivselenkäter, där mätningen våren 2020 visade att 95 procent av eleverna är trygga på skolan.

Av intervjuer med elevhälsan, lärare och rektorn framgår vidare att skolan vidtagit åtgärder för att öka tryggheten. Elevhälsans representanter berättar att som ett led i skolans värdegrundsarbete har de arbetat för att stärka elever i hur man ska leka

tillsammans på raster för att undvika maktlek där elever blir ledsna och rädda. I intervjuer med skolans lärare och med rektorn framkommer även att skolan har infört organiserade rastlekar med eleverna efter Skolinspektionens rastobservationer.

Studiero

Skolinspektionen bedömer att skolmiljön fortfarande inte präglas av studiero för elever i alla klasser. Av utredningen framgår visserligen att rektorn vidtagit åtgärder för att skapa studiero, men dessa åtgärder har vidtagits först i samband med Skolinspektionens uppföljning. Av utredningen framgår vidare att bristande studiero fortfarande utgör ett problem för elever i en av klasserna.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det finns en klass på lågstadiet där studieron brister. Lärare, elevhälsa och rektorn beskriver att skolan under en längre period har haft svårt med lärarkontinuitet, vilket medfört att studieron påverkats negativt i en av klasserna. Skolinspektionens lektionsobservation bekräftar att det delvis råder problematik med studiero i den aktuella klassen. I intervju berättar klassens lärare att lektionerna till 50 procent bedrivs med studiero. Läraren beskriver att eleverna delvis har svårt att sitta still och arbeta med sitt skolarbete och att en del av eleverna inte vet hur de ska vara i klassrummet för att inte störa sina klasskamrater.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolan påbörjat ett arbete med åtgärder för att förbättra klassens studiero. I intervju med rektorn framkommer att lärarfrånvaro medfört att det har varit tillfälliga lösningar med vikarierande lärare både våren 2020 och under hösten 2020. I intervjuer med rektor framgår att skolan från och med november 2020 löst personalfrånvaro i klassen på lågstadiet med en vikarie som kommer att arbeta i klassen resterande del av läsåret 2020/2021. Rektorn uppger att han upplever att studierosproblematiken inte är ett pågående problem i klassen sedan klassen fått en stabilare vikariesituation. Rektorn uppger vidare att kontinuiteten med samma lärare i klassen ger skolans specialpedagog möjlighet att stötta den vikarierande läraren i arbetet med att skapa struktur i undervisningen. I intervjuer berättar lärarna att specialpedagogen och den vikarierande läraren tillsammans påbörjat ett arbete med att förbättra studieron. Den aktuella klassens lärare berättar också att hen har infört ett belöningsystem som hen tror kommer att fungera positivt. Detta arbete har initierats under samma tidsperiod som Skolinspektionens intervjuer pågår.

Skäl till föreläggande som ingripande

Enligt skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna (26 kap. 10 § skollagen).

Då Norrtälje kommuns verksamhet vid Edsbro skola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten vad gäller trygghet och studiero föreligger skäl att förelägga Norrtälje kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Värdegrundsarbetet

I beslut den 30 mars 2020 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i hur arbetet med skolans aktiva och medvetna värdegrundsarbete bedrevs vid Edsbro skola.

Skolinspektionen bedömer att Norrtälje kommun vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen. Denna bedömning görs framför allt utifrån att skolan har identifierat svårigheter gällande att det finns elever på skolan som har svårt att accepterar andra elevers olikheter när det gäller åsikter och behov av stöd samt att ett arbete har initierats på skolan för att arbeta med värdegrundsövningar i årskurs 2-3 (årskurs 3-4 under hösten 2020). Enligt huvudmannens redovisning har arbetet påbörjats i mars 2020 där specialpedagog, lärare och skolans kurator varit ansvariga för insatserna. I intervjuer med lärare och representanter för skolans elevhälsa samt huvudmannens redovisning framkommer att syftet med värdegrundsövningarna var att skapa kunskap, förståelse och acceptans för olika elevers behov men också att arbeta med klassrumsregler. I intervjuer med elevhälsan beskriver en av representanterna att en del av arbetet i årskurs 2-3 under våren 2020 har varit ett tema med fokus på tillgänglig skola. I temat har eleverna fått kunskap om olika funktionsnedsättningar genom att samtala och se på film. I intervju med skolans lärare beskrivs att ett nytt värdegrundsarbete har påbörjats hösten 2020. Fokus på det nya värdegrundsarbetet är att eleverna ska få kunskap om hur eleverna ska vara mot varandra när de möts digitalt på nätet. Värdegrundsarbete har genomförts i årskurserna 3-6 där skolans kurator och lärare varit ansvariga för insatserna. I huvudmannens redovisning samt i intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer att skolans värdegrundsarbete dock inte har varit aktivt i förskoleklass och årskurs 1 (årskurs 1-2 hösten 2020) under våren 2020 fram till Skolinspektionens uppföljningsbesök i november 2020, detta på grund av personalfrånvaro. Skolans rektor ser dock att prioriteringen av skolans värdegrundsarbete har skett efter en behovsanalys, och att arbetet kommer återupptas även för dessa årskurser, då skolan nu har anställt en vikarierande lärare.

Av läroplanen framgår att eleven ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära samt att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling (Lgr 11, 1. God miljö för utveckling och lärande).

Elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete

I beslut den 30 mars 2020 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister gällande att elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande på Edsbro skola. Utredningen visade att från och med januari 2020 hade skolan tillgång till de kompetenser som ska ingå i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete enligt författningarna. Något förebyggande och hälsofrämjande arbete som utgår från skolans behov hade dock inte kommit till stånd på skolan.

Skolinspektionen bedömer att Norrtälje kommun vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen. Denna bedömning görs framför allt utifrån att skolan under våren 2020 haft insatser mot elevgrupper och klasser där det framgår att insatserna utgår från skolans behov. Under våren 2020 och hösten 2020 har även skolpsykologen, som tillhör den centrala elevhälsan, närvarat vid flera av de elevhälsomöten som genomförts. I den dokumentation som Norrtälje kommun redovisat framgår att psykologen både har i uppdrag att delta utifrån sin profession i elevhälsan, exempelvis vid planeringsmöten, men också för att diskutera och organisera för enskilda elevärenden. I intervjuer med rektorn samt representanter för elevhälsan framkommer att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet har bestått i att arbeta med värdegrundskapande aktiviteter med framförallt elever i årskurserna 3-6. Kurator och specialpedagogen har haft ett fokus att elever ska öka sina förmågor till tolerans för varandras olikheter. Skolans kurator har även haft möten med vissa elevgrupper där det finns konflikter och utanförskap. Skolans kurator har även tillsammans med skolans lärare i årskurserna 3-6 under hösten 2020, arbetat med material där elever ska få diskutera hur de ska hantera digitala situationer och dilemman. I intervju med representanter för elevhälsan framgår också att skolans specialpedagog också haft i uppdrag att stötta de obehöriga pedagogerna i årskurserna 2-3 (årskurs 3-4 hösten 2020) i arbetet med att skapa bättre lektionsstruktur som ska gynna studieron. I huvudmannens redovisning och av intervjuer med elevhälsan samt rektorn framkommer att skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete dock inte har varit aktivt i förskoleklass och i årskurs 1 (årskurs 1-2 hösten 2020) under våren 2020 fram till Skolinspektionens uppföljningsbesök i november 2020, detta på grund av personalfrånvaro. Skolans rektor ser dock att prioriteringen av skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete har skett efter en behovsanalys. Förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter kommer genomföras även för förskoleklass och i årskurs 1 framöver, då skolan nu har en anställt en vikarierande lärare som kan arbeta tillsammans med representanter från skolans elevhälsa.

Enligt skollagen ska det för grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas (2 kap. 25 § skollagen).

Studie- och yrkesvägledning

I beslut den 30 mars 2020 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i Edsbro skolas arbete för att ge eleverna en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför deras framtida utbildnings- och yrkesval. Utredningen visade att skolan hade en plan för arbetet med studie- och

yrkesorienterande verksamhet, men att det inte fanns något strukturerat arbete på skolan för att ge eleverna den vägledning de behöver.

Skolinspektionen bedömer att Norrtälje kommun vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen. Denna bedömning görs framför allt utifrån att undervisande lärare tillsammans med studie- och yrkesvägledare har tagit fram en ny handlingsplan. Av planen framgår vilka aktiviteter som ska genomföras i respektive årskurs. I intervjuer med lärarna beskrivs att de tillsammans med studie- och yrkesvägledaren sett över vilka aktiviteter som genomförts under våren 2020 i de olika årskurserna men även vilka aktiviteter som ska ske framöver. Vidare beskriver lärare också att studie- och yrkesvägledaren även är behjälplig för de elever i årskurs 6 som söker skolor i Norrtälje kommun inför årskurs 7. I den dokumentation som Norrtälje kommun redovisat framgår vidare att inför språkvalet i årskurs 5 har skolan beslutat att eleverna behöver mer introduktion för att ha möjlighet att göra ett aktivt val. Eleverna har under våren 2020 därför introducerats i valbara språk tillsammans med blivande språklärare.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

Beslutsfattare

Signerat av: Andreas Gydingsgård

X Anna Bjurenstam

Föredragande

Signerat av: Anna Bjurenstam

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsråd Joakim Öberg deltagit.